

зарплати; дешеві, але дефіцитні предмети повсякденного вжитку і т. д.).

На семінарському занятті, присвяченому темі «Політика та етнонаціональні відносини», ключові аспекти мирного співіснування численних етносів потрібно розглядати на прикладі поліетнічної України, на території якої проживають представники 135 національностей та етнічних груп. А причини виникнення етнонаціональних конфліктів доцільно розглядати у контексті військових протистоянь між окремими народами колишнього СРСР у другій половині 80-х рр. ХХ ст.

Прикладний аспект семінарських занять з політології дозволить сформуванню у студентів відповідний політичний світогляд, побудований на порівнянні минулого та сьогодення з відбором позитивних елементів та критикою і несприйняттям негативних тенденцій сучасного суспільного розвитку.

*І. М. Морозова, викл.,
кафедра іноземних мов*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНОМУ ВНЗ

Національна самосвідомість громадянина України — це результат економічного зростання держави та його самовдосконалення через участь у освітній діяльності. Тому мета освіти сьогодні — це підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство у навчанні, вихованні та науково-методичній роботі.

Навчальний процес у сучасному університеті повинен бути спрямованим на реалізацію змісту вищої освіти на підставі державних стандартів та кваліфікаційних вимог до фахівців та з урахуванням інваріантів, що дають можливість або продовжити освіту у будь-якому закордонному ВНЗ, або отримати відповідну кваліфікацію за кордоном на основі певного закінченого циклу освіти.

Тому він здійснюється з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін в соціально-культурній сфері, системи управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

Зміст освіти визначається освітньо-професійними програмами, в яких відображено змістово-реалізаційні аспекти освітньо-кваліфікаційних характеристик, визначено нормативний зміст навчання, встановлено вимоги до змісту, обсягу та рівня освіт-

ньої і професійної підготовки фахівців відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня певної спеціальності. Вони використовуються при розробці та корегуванні відповідних навчальних планів і програм навчальних дисциплін, розробці засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки фахівців, визначенні змісту навчання як бази для опанування відповідними спеціальностями та кваліфікаціями.

Організація навчального процесу в сучасному університеті базується на принципах достатності наукового, пізнавального, інформаційного, методичного забезпечення, що здатне забезпечити основу для самостійного творчого опанування і осмислення знань та прояву творчої і дослідницької ініціативи. Тому законодавчими документами сьогодні воно визначене в таких межах: бакалавр — не більше 30 год. на тиждень; спеціаліст — 24 год. на тиждень; магістр — 18 год. на тиждень. У другій половині дня зі студентами проводяться індивідуальні заняття згідно з розкладом, консультації, контроль за самостійною роботою тощо.

Значна увага приділяється організації, проведенню самостійної роботи та контролю за нею. Традиційно використовуються такі форми організації та проведення самостійної роботи студентів: семестрові завдання для самостійної та індивідуальної роботи; консультації, індивідуальні заняття, колоквиуми, графічно-розрахункові та контрольні роботи, складання позаурочного читання з іноземної мови. Крім того, в навчальних планах спеціальностей все чіткіше реалізується тенденція до скорочення аудиторних годин та збільшення кількості годин, які відводяться на самостійну роботу студента (50—60 % навчального часу).

Традиційно вважається, що студент у цей час повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, літературу до тем, що виносяться на практичні і семінарські заняття, самостійно складати конспекти з тем, які виносяться на самостійне вивчення, виконувати реферати тощо. Останнім часом форми такої роботи урізноманітнилися пошуком інформації в системі Інтернет, виконанням найпростіших завдань на комп'ютерній техніці. Однак, в усіх випадках ми маємо справу з виключно інформаційно-пошуковими формами роботи, суть яких зводиться до чисто технічної роботи, а факт існування звіту визнається як фактор успішного засвоєння опрацьованого матеріалу.

Такі завдання не вимагають навіть глибокої систематизації, не те що творчого осмислення, конструювання, моделювання. Дані форми роботи практично не оцінюються, бо передбачається врахування їх результатів у оцінці знань, здобутих студентом під час

їх виконання. Проте, відомо, що ефективність такого роду самостійної роботи є надто низькою і ретельно виконує її лише частина, як правило, встигаючих студентів.

Творча (евристична), наближена до наукового осмислення і узагальнення, робота можлива лише як результат організації самостійного навчання з обов'язковою присутністю в ній цілепокладання та його досягнення за допомогою ефективних технологічних схем самоосвіти. Крім того, така робота повинна бути індивідуалізованою з врахуванням рівня творчих можливостей студента, його навчальних здобутків, інтересів, навчальної активності тощо.

Як відомо, в даний час методологією процесу навчання та, відповідно, оцінювання знань студента, визначено його переорієнтацію з суто лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму. Сучасний стан інформаційного забезпечення суть лекції звів до консультативно-оглядового означення проблеми і аналізу можливих напрямків її вирішення. Усі світові та пропоновані останнім часом національні стандарти в основу навчання ставлять самостійну, творчу роботу того, хто навчається. На цьому принципі базуються і всі новітні технології навчання.

*Л. В. Музичко, старш. викл.,
кафедра педагогіки та психології*

СКЛАДОВІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ФАКТОРИ ПРОЯВУ САМОСТІЙНОСТІ У НАВЧАННІ

Наслідуючи ідею Д. Колба про циклічність навчального процесу та про наявність відповідних кожному етапу цього процесу навчальних переваг, доцільно розширити коло питань щодо використання суб'єктами навчальної діяльності власних індивідуально-психологічних властивостей, які лежать в основі формування індивідуального стилю навчальної діяльності.

Для перебігу навчання студентів КНЕУ в сучасних умовах актуальною є проблема самостійної організації власної навчальної діяльності. Окрім широко досліджуваних факторів впливу на перебіг учення на сьогоднішній день постає питання про врахування вагомого фактору детермінації зазначеної діяльності, а саме індивідуального стилю діяльності.

Особи, у яких гарно розвинений навчальний стиль «Активіст», налаштовані на самосійне здобування досвіду, дослідження нових проблем, можливостей, на прикладах яких вони можуть чо-